

Perspektiver

Afhandlingen peger på, at brugen af læseguiden rummer en række videre perspektiver. Der er således grund til at antage, at læseguiden vil kunne

- Anvendes i alle fag hvor eleverne skal læse for at lære
- Danne afsæt for konstruktivt samarbejde mellem dansk og andre fag hvor dansk læreren kan bidrage med sine specifikke literacy-kompetencer til arbejdet med elevernes tekstbaserede læring i fagene
- Danne afsæt for udvikling af en fælles pædagogik og progression for arbejdet med faglig literacy på skoleniveau

Afhandlingens empiriske grundlag

Afhandlingens empiriske grundlag er et kvalitativt interventionsstudie bestående af en undersøgende og en afprøvende del. Den undersøgende del omfattede observationer af naturfagsundervisning i tre 8. klasser hos seks forskellige naturfagslærere over en fire ugers periode. I den eksperimenterende del samarbejdede Jesper Bremholm med teams bestående af naturfags- og dansk lærere om udvikling og afprøvning af læseguider til naturfagsundervisning i to 8. klasser. Desuden gennemførtes interview med både elever og lærere.

Om Jesper Bremholm

Jesper Bremholm er kandidat i litteraturvidenskab og fransk og lektor i dansk ved læreruddannelsen, han har skrevet sin ph.d. afhandling ved Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet, hvor han har indgået i forskningsprogrammet for fagdidaktik. Hans forskningsmæssige fokus er på faglig literacy (faglig læsning og skrivning), naturfaglig literacy, literacy didaktik og social semiotik.

Kontakt

Jesper Bremholm
E-mail: jebra@ucc.dk
Tlf.: 2991 2138

Aarhus Universitet
Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU)
Campus Emdrup
Tuborgvej 164
2400 København NV

VEJE OG VILDVEJE TIL LÆSNING SOM RESSOURCE

TEKSTHÆNDELSER I NATURFAGSUNDERVISNING MED OG UDEN LÆSEGUIDE

ET INTERVENTIONSSTUDIE OM LITERACY I NATURFAG I UDSKOLINGEN

Ph.d.-afhandling af Jesper Bremholm

AARHUS UNIVERSITET

VEJE OG VILDVEJE TIL LÆSNING SOM RESSOURCE

TEKSTHÆNDELSER I NATURFAGSUNDERVISNING MED OG UDEN LÆSEGUIDE

ET INTERVENTIONSSTUDIE OM LITERACY I NATURFAG I UDSKOLINGEN

Hovedpointer fra ph.d. afhandlingen Læsning som ressource af Jesper Bremholm, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet: Afhandlingen undersøger hvilke betingelser, eleverne står over for i naturfagsundervisning, når de skal bruge tekster til at tilegne sig naturfaglig viden og forståelse, samt hvorledes man gennem didaktiske tiltag kan forbedre disse betingelser.

Undervisning der risikerer at lære eleverne ikke at læse

Jesper Bremholm påviser i afhandlingen, at naturfagsundervisning som den afvikles i de klasser, der undersøges, risikerer at have den utilsigtede effekt at lære eleverne, at de ikke har glæde af at læse faglige tekster. Dermed får eleverne ikke udviklet læsning som ressource til læring i naturfag. Dette påvises i afhandlingen gennem analyse af såkaldte teksthændelser i naturfagsundervisningen. Teksthændelser omfatter de forskellige faktorer, der influerer på elevernes betingelser for tekstbaseret læring i naturfagsundervisning. Analyserne baserer sig på en analysemodel udviklet i afhandlingen.

Ubetænksomme tekster

En af udfordringerne for eleverne er de anvendte tekster. Undervisningsteksterne i naturfag kan generelt kendetegnes som ubetænksomme. Det kan de fordi de ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til deres læsere, som i dette tilfælde er elever, der skal lære naturfag. Teksternes ubetænksomhed viser sig bl.a. ved mangelfulde fremstillinger og forklaringer, svag sammenhæng og uklar læsevej.

Tre former for fravær

Afhandlingen viser, at naturfagsundervisningen kun i ringe grad støtter eleverne i at læse de udfordrende fagtekster med udbytte. Tværtimod udgør undervisningen i sig selv en barriere for elevernes tekstbaserede læring. Det skyldes, at de overordnet set kan karakteriseres ved tre former for fravær:

- Fravær af tydeligt læseformål
- Fravær af fokuseret tekstarbejde (dvs. at forståelsesarbejdet med teksten ikke prioriteres i undervisningen)
- Fravær af tekstcentreret elevstemme (dvs. at eleverne ikke kommer fagligt til orde i undervisningen)

Læseguide som literacy-didaktisk redskab

Afhandlingen foreslår og afprøver læseguiden som redskab til at understøtte elevernes læsning og forståelsesmæssige bearbejdning af naturfaglige tekster. Afhandlingen præsenterer et bud på en videreudvikling af læseguiden som literacy-didaktisk redskab.

Læseguidens potentialer

Undersøgelsen viser, at brugen af læseguiden rummer tydelige potentialer i forhold til elevernes tekstbaserede læring i naturfag. Naturfagsundervisning med brug af læseguide kan

- Sikre eleverne et klart læseformål
- Sikre et fokus på elevernes tekstforståelsesarbejde
- Give eleverne mulighed for at komme fagligt til orde

Afhandlingen viser samtidig, at brugen af læseguiden også rummer udfordringer for såvel elever som lærere, idet den fordrer en ændret praksis, både hvad angår tekstlæsning og undervisningens planlægning og afvikling.